SUOMEN MATKAILUALAN LIITTO RY
Vilhonkatu 4 B
00100 HELSINKI

Helsinki, 20.2.2024

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta
LiV@eduskunta.fi

Suomen matkailualan liitto ry:n lausunto: Asia: U 90/2023 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi matkustajan oikeuksista multimodaalisten matkojen yhteydessä

Suomen matkailualan liitto ry (SMAL) kiittää kutsusta lausua valtioneuvoston kirjelmästä eduskunnalle komission ehdotuksesta asetukseksi matkustajien oikeuksista multimodaalisilla matkoilla. Lausumme asiasta seuraavaa.

SMAL pitää tärkeänä, että asetuksessa määritellään tarkasti eri lipputyypit multimodaalisilla matkoilla ja niistä johtuvat matkustajien oikeudet ja elinkeinonharjoittajien velvoitteet ja vastuut. Tärkeää on, että kaikki määritelmät ovat selkeitä, jotta niistä ei aiheudu tulkinnallisuuksia. Erityisesti välittäjän roolin lailliseen määritelmään olisi kiinnitettävä huomiota.

Asetus määrittää säännöt yhdellä sopimuksella myytyjen eri kuljetusmuodoista muodostuvien matkaketjujen osalta (yhtenäinen multimodaalisopimus). SMAL pitää kannatettavana, että sopimuksen tehnyt liikenteenharjoittaja on vastuussa matkustajan valinnan mukaan joko lipunhinnan palautuksesta tai uudelleenreitityksestä, ja myös huolenpidosta jatkoyhteyttä odotellessa. Tärkeää on, että matkustaja saa selkeän tiedon sopimuksen tehneestä liikenteenharjoittajasta eli vastuutahosta.

Asetuksessa säädetään liikenteenharjoittajien ja välittäjien tiedonantovelvoitteista ennen sopimuksen tekoa, ennen matkaa ja matkan aikana. SMAL katsoo, että asetus asettaa valtavasti tiedonantovelvoitteita ja näiden rikkomisesta aiheutuvia vastuita liikenteenharjoittajille ja välittäjille. Suurin osa välittäjistä on pk-sektorin toimijoita, kuten matkatoimistoja. Tiedonantovelvoitteiden täytyy olla realistisia ja annettavien tietojen matkustajille relevantteja.

Liikenteenharjoittajien ja välittäjien on tiedotettava ennen sopimuksen syntymistä, mikä lipputyyppi on kyseessä ja siihen liittyvät oikeudet. Ennen sopimusta olisi annettava myös tieto vähimmäisvaihtoajoista multimodaalimatkan muodostavien eri kuljetusmuotojen välillä (art. 5.2). SMAL katsoo, että vaatimus vähimmäisvaihtoaikojen antamisesta ei ole realistista erityisesti välittäjille. Miten välittäjä voi antaa kaikki vähimmäisvaihtoajat – esimerkiksi vaihtoaika Charles de Gaulle'n lentokentän ja Gare du Nord -juna-aseman välillä? Asetus asettaa muitakin epärealistisia tiedonantovelvoitteita, kuten velvoitteen antaa ennen matkaa multimodaalisen matkan kaikki tarjolla

olevat hintaehdot, korostaen edullisimpia hintoja (art. 5.4.c). Tällaisen velvoitteen täyttäminen olisi käytännössä täysin mahdotonta välittäjälle.

Yrityksillä on oltava realistiset mahdollisuudet täyttää tiedonantovelvoitteensa. SMAL pitää täten kannatettavana, että pk-yritykset on kuitenkin rajattu reaaliaikaisen tiedonantamisvelvoitteen ulkopuolelle (art. 5.9). Tämän rajoituksen täytyy koskea myös tilanteita, joissa vastuu tulisi pk-yrityksille välillisesti (ks. art. 5 ja 6).

Asetus luo erityisen tiedonantovelvoitteen välittäjille, jotka myyvät yhdistettyjä multimodaalilippuja, eli eri sopimuksilla mutta yhdellä kertaa maksettuja multimodaalimatkoja. Välittäjän on tiedotettava matkustajaa ennen ostoa, että kyseessä ei ole yhdellä sopimuksella myyty multimodaalinen matka ja että matkustajalla ei ole yhtenäisen multimodaalimatkan oikeuksia jatkoyhteyden menettämistilanteissa. Tiedonantovelvoitteen rikkomisesta aiheutuu välittäjille lipunhinnan palautus- ja korvausvelvoitteita. SMAL katsoo, että tämä tiedonantovelvoite ja siitä aiheutuva riski välittäjille aiheuttaa luultavasti sen, että valtaosa välittäjistä tulee välttämään yhdistettyjen multimodaalilippujen myyntiä. Tiedonantovelvoitteet ja niistä johtuvat vastuut voivat olla este multimodaalimatkojen kasvulle. Sen vuoksi velvoitteiden on oltava oikeasuhtaisia.

Asetuksen artikla 8 määrittää, miten yhdellä sopimuksella myydyn multimodaalimatkan hinnanpalautus tapahtuu, kun lipun hinta palautetaan välittäjän kautta. SMAL katsoo, että palautussääntöjä välittäjän kautta tulee yksinkertaistaa ja laatia niin, että ne käyvät markkinoilla toimiville erilaisille välittäjille (esim. online-matkatoimisto, ’perinteinen’ matkatoimisto, liikematkatoimisto). Myös sopimuksen tehneen liikenteenharjoittajan velvollisuus julkistaa kaikki välittäjät, joiden kautta se palauttaa lipun hinnan, ei vaikuta realistiselta.

Asetuksessa ei oteta kantaa matkustajan oikeuteen saada vakiokorvausta multimodaalimatkan viivästymis- ja peruutustilanteissa. Asetuksessa pitäisi kuitenkin nimenomaisesti viitata asianomaisiin matkustajien oikeuksia koskeviin asetuksiin, joiden pohjalta matkustaja voisi hakea korvauksia.

SUOMEN MATKAILUALAN LIITTO RY (SMAL)

Heli Mäki-Fränti
Toimitusjohtaja

Tarja Luoma
Lakimies